ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 29.6.2021 г.
COM(2021) 337 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Всеобхватен доклад до Европейския парламент и Съвета относно използването на гаранцията на ЕС по Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) и функционирането на гаранционния фонд на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)

Съдържание

1. Въведение **2**

2. Гаранция на ЕС **3**

3. Използване на гаранцията на ЕС **5**

3.1. Компонент за инфраструктура и иновации 6

3.1.1. Дългов портфейл в рамките на КИИ 7

3.1.2. Капиталов портфейл в рамките на КИИ 8

3.2. Компонент за МСП (КМСП) 9

3.2.1. Дългов портфейл в рамките на КМСП 9

3.2.2. Капиталов портфейл в рамките на КМСП 10

4. Функциониране на гаранционния фонд на ЕС в рамките на ЕФСИ **10**

4.1. Механизъм за обезпечаване на гаранционния фонд 11

4.2. Годишни и кумулативни потоци 11

4.3. Състав и ключови характеристики на портфейла 12

4.4. Резултати 13

4.5. Оценка на това доколко са подходящи целевият размер и равнището на гаранционния фонд 13

5. Заключения **14**

1. Въведение

Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) беше създаден през 2015 г. заедно с Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси (ЕКЦИВ) и Европейския портал за инвестиционни проекти (ЕПИП) в съответствие с Регламент (ЕС) 2015/1017 на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2015 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1291/2013 и (ЕС) № 1316/2013[1] (Регламента за ЕФСИ), за да се даде тласък на инвестициите в Съюза чрез мобилизирането на частно финансиране. Споразумението относно управлението на ЕФСИ и относно предоставянето на гаранцията на ЕС (Споразумението за ЕФСИ) беше подписано от Комисията и Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) на 22 юли 2015 г.

Споразумението за ЕФСИ беше изменяно и преформулирано няколко пъти:

- **първото** изменение и преформулиране на Споразумението за ЕФСИ беше подписано на 21 юли 2016 г., като бяха добавени два допълнителни продукта в рамките на компонента за МСП (КМСП): капиталов продукт в рамките на КМСП и подсилване на гаранцията по EaSI[2];

- **второто** изменение и преформулиране на Споразумението за ЕФСИ беше подписано на 21 ноември 2017 г., с което трите гаранционни продукта в рамките на КМСП бяха преобразувани от структура за временно подсилване (предварително захранване) в структура за постоянно подсилване (допълнителни средства) и беше добавен нов продукт в рамките на КМСП — подсилването на Гаранционния механизъм за секторите на културата и творчеството (ГМ СКТ);

- през 2017 г. Регламентът за ЕФСИ беше изменен с Регламент (ЕС) 2017/2396 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2017 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) 2015/1017 по отношение на удължаването на срока на действие на ЕФСИ, както и въвеждането на технически подсилвания за фонда и за ЕКЦИВ[3] (Регламента за ЕФСИ 2.0). С Регламента за ЕФСИ 2.0, наред с другото, беше увеличен размерът на гаранцията на ЕС и беше коригиран целевият размер на обезпечаването; **третото** изменение и преформулиране на Споразумението за ЕФСИ беше подписано на 9 март 2018 г. с цел да бъде отразен Регламентът за ЕФСИ 2.0;

- **четвъртото** изменение и преформулиране на Споразумението за ЕФСИ беше подписано на 20 декември 2018 г. с цел да бъде увеличено участието на ЕФСИ в съществуващите продукти в рамките на КМСП и да бъдат добавени два

[1] ОВ L 169, 1.7.2015 г., стр. 1—38.
[2] Програма за заетост и социални иновации.
[3] ОВ L 345, 27.12.2017 г., стр. 34.

допълнителни продукта в рамките на КМСП (продуктът за комбиниране на ЕФСИ и продуктът за частни кредити за МСП по линия на ЕФСИ);

- **петото** изменение и преформулиране на Споразумението за ЕФСИ беше подписано на 27 март 2020 г. с цел, наред с другото, да бъде увеличено участието на ЕФСИ в съществуващите продукти в рамките на КМСП и да бъдат добавени два нови продукта в рамките на КМСП (продуктът за европейско действие за разгръщане на рисковия капитал (ESCALAR) и продуктът за умения и образование);

- Като мярка за ограничаване на икономическото въздействие на вируса, причиняващ COVID-19, **шестото** изменение и преформулиране на Споразумението за ЕФСИ беше подписано на 27 април 2020 г. с цел промяна на предназначението на ресурси от капиталовия портфейл — национални насърчителни банки (ННБ) в рамките на компонента за инфраструктура и иновации (КИИ), както и на някои съществуващи продукти в рамките на КМСП с цел да бъде подкрепено отпускането на заеми за оборотен капитал на дружества, засегнати от COVID-19.

  В този контекст гаранцията на ЕС, разпределена за подсилването на механизма за гарантиране на заеми по COSME (COSME LGF), беше увеличена на 1,484 милиона евро, а гаранцията на ЕС, разпределена за подсилването на механизма за гаранции за МСП по InnovFin (InnovFin SMEG), беше увеличена на 1,400 милиона евро.

В член 18, параграф 3, буква б) от Регламента за ЕФСИ е предвидено, че до 30 юни 2018 г. и на всеки три години след това Комисията публикува всеобхватен доклад относно използването на гаранцията на ЕС и функционирането на гаранционния фонд.

Периодът за поемане на задължения по линия на ЕФСИ приключи на 31 декември 2020 г. Подписването на вече одобрените операции по линия на ЕФСИ може да бъде извършено до 31 декември 2022 г., а оперативният мониторинг ще продължи до изплащането на всички операции по финансиране и инвестиране, подкрепени от гаранцията на ЕС.

Всички данни, използвани в настоящия доклад, са получени до 31 декември 2020 г.

2. Гаранция на ЕС

Съюзът предоставя безусловна неотменима гаранция при първо поискване на ЕИБ за операции по финансиране и инвестиране по линия на ЕФСИ. Като предоставя на ЕИБ капацитет за поемане на по-висок риск, гаранцията на ЕС дава възможност за увеличаване на обема на проектите с по-висок рисков профил, подпомагани от операции по финансиране и инвестиране на ЕИБ в рамките на КИИ, и съответно допринася за преодоляването на неефективността на пазара и неоптималните инвестиционни ситуации. Гаранцията на ЕС дава възможност също така за отпускане на по-голям обем заеми и за обхващане на по-голям брой дружества в рамките на

КМСП от Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ), като така се улеснява достъпът до финансиране[4] за МСП и малките дружества със средна пазарна капитализация.

Гаранцията на ЕС покрива част от всички операции на ЕФСИ, а за част от тях рискът се поема от ЕИБ. Първоначалните постъпления за гаранцията на ЕС бяха в размер на 16 милиарда евро от бюджета на Съюза, допълнени с отпуснатата сума от 5 милиарда евро собствени ресурси на ЕИБ. С Регламента за ЕФСИ 2.0 тези суми бяха увеличени съответно на 26 милиарда евро и 7,5 милиарда евро.

Гаранцията на ЕС е с револвиращ характер до края на 2022 г., което означава, че покритието по гаранцията на ЕС може да се предоставя за нови операции след амортизацията на съществуващите, при условие че гаранцията на ЕС в нито един момент не надвишава 26 милиарда евро и че съвкупните нетни плащания от общия бюджет на Съюза по гаранцията на ЕС не надхвърлят 26 милиарда евро.

Гаранцията на ЕС обхваща операциите по финансиране и инвестиране, подписани от ЕИБ в рамките на КИИ и от ЕИФ в рамките на КМСП. Разпределянето между двата компонента първоначално беше в размер до максимум 13,5 милиарда евро за КИИ и до максимум 2,5 милиарда евро за КМСП. Поради големия интерес към КМСП, управителният съвет на ЕФСИ реши да го подсили чрез пренасочване на 500 милиона евро от КИИ към КМСП през юли 2016 г. С Регламента за ЕФСИ 2.0 делът на КМСП беше увеличен допълнително, като беше определен максимален размер от 6,5 милиарда евро, който може да бъде коригиран от управителния съвет до максимум 9 милиарда евро[5] (таблица 1).

В отговор на пандемията от COVID-19 през април 2020 г. управителният съвет на ЕФСИ одобри прехвърлянето на 250 милиона евро от капиталовия портфейл в рамките на КИИ—ННБ към КМСП с цел да бъде увеличен капацитетът на инструментите, насочени към МСП, засегнати от COVID-19.

Таблица 1 — Разбивка на гаранцията на ЕС и нейната динамика във времето

(в милиарди евро)	Година	КИИ	КМСП	Обща гаранция на ЕС	Собствени ресурси на ЕИБ	Общо ЕФСИ
ЕФСИ 1.0	2015 г.	13,5	2,5	**16,0**	5,0	**21,0**
Корекция на ЕФСИ 1.0	2016 г.	13,0	3,0	**16,0**	5,0	**21,0**
ЕФСИ 2.0	2018 г.	19,5	6,5	**26,0**	7,5	**33,5**
Корекция на ЕФСИ 2.0	2020 г.	19,25	6,75	**26,0**	7,5	**33,5**

Източник: службите на Комисията

[4] Член 3 от Регламента за ЕФСИ.
[5] Член 11, параграф 3 от Регламента за ЕФСИ.

Мерки на ЕФСИ в отговор на кризата с COVID-19

След избухването на пандемията от COVID-19 през първите месеци на 2020 г., ЕФСИ беше част от координираната реакция на ЕС в стремежа за намаляване на социално-икономическото въздействие на кризата с COVID-19. Благодарение на ресурсите, отпуснати по линия на ЕФСИ, ЕИФ предостави гаранции в размер на 2,2 милиарда евро на финансови посредници, като осигури финансиране от 8 милиарда евро за предприятия, включително микро- и социални предприятия, както и МСП в културния и творческия сектор.

Освен това, за да предостави подкрепа на крайните бенефициери в най-кратки срокове, през април 2020 г. управителният съвет на ЕФСИ реши да опрости процеса за одобряване на специфични операции по линия на пакетите за финансиране във връзка с COVID- 19 в рамките на КИИ.

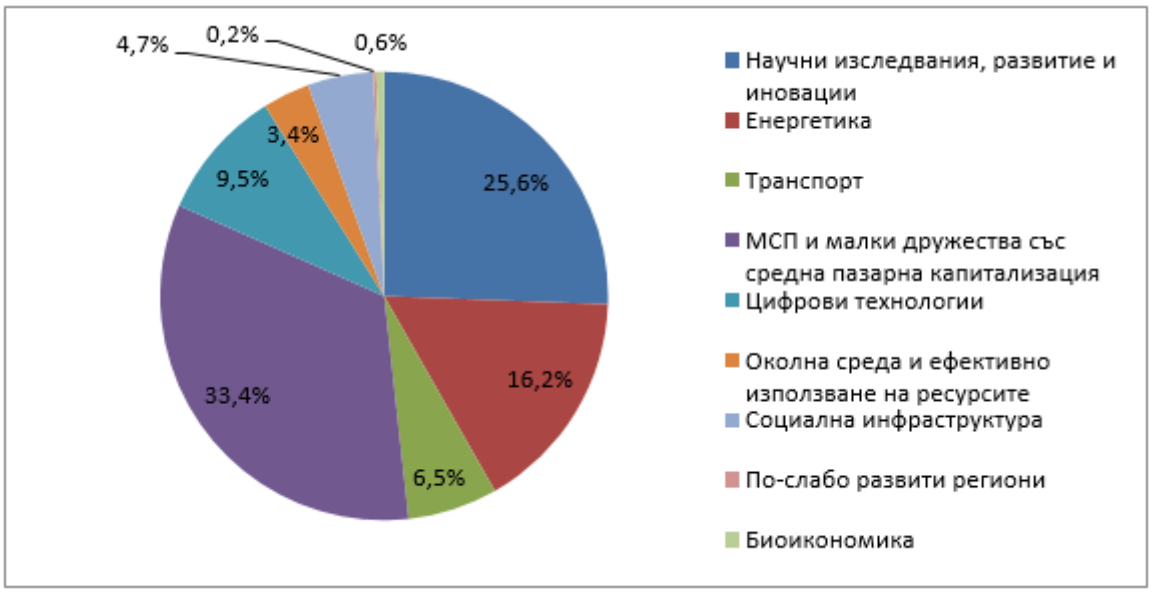
Например през май 2020 г. Съветът на ЕИБ одобри трансакцията на ЕФСИ за подпомагане на германското дружество BioNTech SE със 100 милиона евро дългово финансиране за разработването и производството на ваксина срещу COVID-19. Това позволи на дружеството да разшири производствения си капацитет, за да достави ваксината възможно най-бързо в целия свят в отговор на пандемията.

3. Използване на гаранцията на ЕС

В настоящия раздел е направен преглед на използването на гаранцията на ЕС в рамките на различните дейности, подкрепяни от ЕФСИ. Гаранцията на ЕС обхваща различни продукти в рамките на двата компонента: компонента за инфраструктура и иновации и компонента за МСП.

Към края на 2020 г. групата на ЕИБ (ЕИБ и ЕИФ) одобри 1549 операции по линия на ЕФСИ с финансиране на обща стойност 103 милиарда евро. От тези операции 1421 вече бяха подписани към края на 2020 г., като общата стойност на финансирането възлизаше на 82,7 милиарда евро. Очаква се чрез одобрените операции да бъдат мобилизирани инвестиции на стойност 545,3 милиарда евро (от които общите инвестиции за вече подписаните операции възлизат на 479,5 милиарда евро) във всички държави — членки на ЕС, и по всички цели, определени в Регламента за ЕФСИ, като над половината са разпределени за научни изследвания, развитие и иновации, както и МСП и дружества със средна пазарна капитализация (фигура 1).

Фигура 1: Инвестиции по линия на ЕФСИ, мобилизирани за подписани операции (по сектори, декември 2020 г.)

Източник: службите на Комисията

В края на 2020 г. експозицията на бюджета на ЕС спрямо възможни бъдещи плащания по гаранцията на ЕС от гледна точка на подписаните операции (изплатени и неизплатени) беше в размер на 24,1 милиарда евро, а общата експозиция на оставащите за изплащане суми, покрити от гаранцията на ЕС, възлизаше на почти 18,9 милиарда евро.

Към 31 декември 2020 г. в рамките на КИИ по гаранцията на ЕС е поискано изпълнение за сума на обща стойност 80,4 милиона евро. Освен това беше поискано изпълнение за сума от 5 милиона евро за разходи на ЕИБ за финансиране, 77,4 милиона евро за корекции на стойността на операции от типа капиталови операции и 3,9 милиона евро за разходи по събирането и подлежащи на възстановяване административни такси на ЕИБ.

Към края на 2020 г. в рамките на КМСП беше отправено искане за изпълнение по гаранцията на ЕС за сума на обща стойност от 45,6 милиона евро, която беше използвана за купуване на валути, различни от евро, с цел хеджиране.

3.1. Компонент за инфраструктура и иновации

В рамките на КИИ разпределението на операциите на ЕИБ към дълговия или капиталовия портфейл се прави въз основа на системата на ЕИБ за категоризация на заемите и стандартната оценка на риска, извършвана от ЕИБ. Гаранцията на ЕС в рамките на КИИ, която възлиза на 19,25 милиарда евро, е разделена по следния начин:

- до 15,24 милиарда евро за операции от типа дългови операции;

- до 4,01 милиарда евро за операции от типа капиталови операции.

Към 31 декември 2020 г. в рамките на КИИ от ЕИБ са подписани 629 операции за финансиране на обща стойност от 57,2 милиарда евро, които се очаква да мобилизират инвестиции в размер на 278,2 милиарда евро във всички държави членки.

3.1.1. Дългов портфейл в рамките на КИИ

Дълговият портфейл в рамките на КИИ включва всички подписани и неанулирани операции от типа капиталови операции. За всяка операция ЕИБ извършва стандартната си оценка на риска, включваща изчисляване на вероятността от неизпълнение и процента на събиране на задълженията, без да се взема предвид гаранцията на ЕС (с цел да бъде отразен цялостният риск от операцията[6]). Операциите, получили подкрепа чрез гаранцията на ЕС, по принцип имат по-висок рисков профил от обичайните операции на ЕИБ и следователно попадат в обхвата на *специалните дейности*[7]. По-нискорискови операции могат да бъдат включени в портфейла на ЕФСИ, при условие че ясно е доказана високата им добавена стойност и включването им е съобразено с критерия за осигуряване на допълняемост.

За дълговия портфейл в рамките на КИИ от бюджета на Съюза се предоставя 100 % гаранция за транша за първа загуба по дълговия портфейл, който се прилага от ЕИБ по ЕФСИ. Очаква се траншът за първа загуба да бъде приблизително 25 % за стандартната част на дълговия портфейл в рамките на КИИ и 33 % за хибридната част на дълговия портфейл в рамките на КИИ[8] от обема на целия портфейл, съдържащ операции, които са финансирани от ЕИБ към края на инвестиционния период, а остатъчният риск се поема изцяло от ЕИБ.

Изпълнение по гаранцията на ЕС може да се иска в случай на неизпълнение от страна на длъжниците на ЕИБ или ако е започнат процес на преструктуриране, за да бъдат покрити загубите от преструктурирането във връзка с операции от типа дългови операции.

Дълговите операции на ЕИБ генерират приходи, които се установяват в съответствие с метода на ЕИБ за ценообразуване. Свързаните с риска приходи се поделят между Съюза и ЕИБ въз основа на принципите на поделяне на риска и приходите, заложени в

---

6 Приложение II, точка 6 към Регламента за ЕФСИ.

7 Устав на ЕИБ, член 16.

8 Хибридната част на дълговия портфейл в рамките на КИИ беше създадена, за да бъдат включени специфични операции като операции за споделяне на риск, които ЕИБ делегира изцяло на финансовите посредници, обезпечени с активи ценни книжа и т.н. Към 31 декември 2020 г. отпуснатата сума за гаранцията на ЕС за този портфейл беше в размер на 2 милиарда евро.

Споразумението за ЕФСИ, според които гаранцията на ЕС покрива целия транш за първа загуба, а ЕИБ поема целия транш за остатъчния риск.

Към 31 декември 2020 г. в рамките на КИИ са подписани 460 операции от типа дългови операции, от които 403 стандартни дългови и 57 хибридни дългови операции за финансиране на обща стойност от 50,3 милиарда евро.

3.1.2. Капиталов портфейл в рамките на КИИ

Капиталовият портфейл в рамките на КИИ включва всички подписани и неанулирани операции от типа капиталови операции. В този портфейл гаранцията на ЕС може да се използва за подпомагане на преки инвестиции в отделни дружества или проекти (капиталови преки инвестиции) или за финансиране на фондове или аналогични портфейлни рискове (портфейл от капиталови инструменти).

ЕИБ извършва стандартната си оценка и определя дали дадена операция включва капиталови рискове, независимо от нейната правна форма и номенклатура.

В стандартния капиталов портфейл в рамките на КИИ ЕИБ инвестира *pari passu* с гаранцията на ЕС. Гаранцията на ЕС покрива 50 % във всяка операция от типа капиталови операции, включена в стандартния капиталов портфейл в рамките на КИИ, а ЕИБ поема останалите 50 %.

Изпълнение по гаранцията на ЕС може да се иска за покриване на отрицателни корекции на стойността, реализирани загуби при продажба на инвестиции и разходи на ЕИБ за финансиране, що се отнася до онази част от капиталовата инвестиция, която е гарантирана от ЕС.

Приходите, които се приписват на гаранцията на ЕС и са получени по отношение на стандартния капиталов портфейл в рамките на КИИ, се използват като доходност на гаранцията на ЕС.

С третото изменение и преформулиране на Споразумението за ЕФСИ от 9 март 2018 г. в допълнение към стандартния капиталов портфейл в рамките на КИИ беше създаден капиталов портфейл в рамките на КИИ—ННБ. На база портфейл гаранцията на ЕС предоставя 95 % от транша за първа загуба, а ЕИБ поема останалите 5 %, както и целия остатъчен риск.

Към 31 декември 2020 г. в рамките на КИИ са подписани 169 операции от типа капиталови операции, от които 163 стандартни капиталови операции и 6 капиталови операции във връзка с ННБ за финансиране на обща стойност от 6,9 милиарда евро.

3.2. Компонент за МСП (КМСП)

КМСП улеснява достъпа до заеми и капиталово финансиране за малки и средни предприятия и в ограничена степен също така за малки дружества със средна пазарна капитализация. Той се реализира чрез ЕИФ.

Гаранцията на ЕС, разпределена за КМСП в съответствие с Регламента за ЕФСИ, не може да надвишава 6,75 милиарда евро по отношение на дълговите и на капиталовите операции.

Към 31 декември 2020 г. ЕИФ подписа операции в рамките на КМСП с финансови посредници за финансиране от ЕИФ на обща стойност от 25,5 милиарда евро. Според очакванията тези операции ще мобилизират инвестиции в размер на 211 милиарда евро във всичките държави членки. Освен това общо 1 427 600 дружества са получили финансиране по линия на ЕФСИ в рамките на КМСП.

3.2.1. Дългов портфейл в рамките на КМСП

В областта на подпомагането за кредитно финансиране частта от КМСП, която се ползва от гаранцията на ЕС, дава тласък на вече съществуващите финансови инструменти на ЕС за МСП. Тяхното подсилване по линия на ЕФСИ позволи по-бързото задействане на гаранцията и осигури възможност чрез тези финансови инструменти да се поддържат по-голям кредитен обем и повече дружества. По-специално подкрепата се предоставя на следните механизми:

- механизма за гарантиране на заеми по COSME, с който се подобрява достъпът до финансиране за по-рискови МСП;
- InnovFin SMEG, който е насочен към иновативни и занимаващи се активно с научни изследвания предприятия;
- финансовия инструмент по програмата на Европейския съюз за заетост и социални иновации, който подпомага микрофинансови и социални предприятия;
- ГМ СКТ, който предоставя специално подпомагане за МСП в тези сектори;
- продуктът за умения и образование, който беше разработен като пилотна програма по линия на ЕФСИ и предоставя финансиране за индивидуални студенти и учащи се, предприятия, инвестиращи в преквалификация на служителите си, и организации, предлагащи обучение и образование и инвестиращи в него, както и
- продукта за комбиниране на ЕФСИ, който е насочен към специфични цели на политиката в държавите членки, по-специално тези, подобряващи достъпа до финансиране в селскостопанския сектор. Той съчетава ресурси от структурните фондове на ЕС или национални фондове и ЕФСИ.

Към 31 декември 2020 г. в рамките на КМСП са подписани 437 операции от типа капиталови операции за финансиране на обща стойност от 15,1 милиарда евро.

3.2.2. Капиталов портфейл в рамките на КМСП

Що се отнася до капиталовото финансиране, частта от КМСП, която се ползва от гаранцията на ЕС по линия на ЕФСИ, подпомага три механизма:

- капиталовия продукт в рамките на КМСП, който ЕИФ използва за инвестиране в капиталови фондове, фондове, съставени от фондове, или съвместни инвестиционни фондове, насочващи капиталово финансиране към дружества на ранен етап на развитие (например новосъздадени предприятия) и дружества в етап на растеж или разширяване (например разрастващи се предприятия);
- ESCALAR, чрез което се подпомагат фондове, насочени към постигането на по-голяма критична маса от страна на разрастващи се предприятия както и
- и програмата за частно кредитиране по линия на ЕФСИ, чрез която се подпомагат диверсифицирани дългови фондове, като така се увеличават обемът и разнообразието на алтернативното дългово финансиране, налично за европейски МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация.

Освен това КМСП се ползва и от директна вноска от ЕИБ в размер на 4 милиарда евро, която служи за разширяване на мандата на ЕИБ за рисков капитал чрез включването на ЕИФ в подкрепа на капиталовото финансиране за МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация.

Към 31 декември 2020 г. в рамките на КМСП са подписани 355 операции от типа капиталови операции за финансиране на обща стойност от 10,5 милиарда евро.

4. Функциониране на гаранционния фонд на ЕС в рамките на ЕФСИ

Гаранционният фонд в рамките на ЕФСИ („гаранционният фонд“) бе създаден в съответствие с член 12 от Регламента за ЕФСИ и се финансира главно от плащания от общия бюджет на Съюза и приходи от операции по гаранцията на ЕС. Гаранционният фонд представлява ликвиден резерв, от който се плаща на ЕИБ при постъпване на искане за изпълнение по гаранцията на ЕС. Гаранционният фонд трябва да се поддържа на определен процент (целеви размер) от общата стойност на задълженията по гаранцията на ЕС, който понастоящем е определен на 35 %. По тази причина ликвидният резерв е предвиден да осигурява подходящ предпазен марж, с който се избягва излагането на бюджета на Съюза на неочаквани искания за изпълнение по гаранцията, което може да доведе до съкращаване на разходите или до корекции на бюджета.

В съответствие със Споразумението за ЕФСИ исканията се изплащат от гаранционния фонд, ако техният размер надвишава средствата по сметката на ЕФСИ, които са на разпореждане на ЕИБ. Сметката на ЕФСИ, която се управлява от ЕИБ, беше създадена с цел събиране на приходите на Съюза в резултат на операции с покритието на

гаранцията на ЕС и събраните суми, както и с цел плащане на искания за изпълнение по гаранцията на ЕС и плащане на подлежащите на възстановяване на ЕИБ административни разходи и разходи по събирането.

С финансовия регламент[9] беше създаден общ фонд „Провизии“ (ОФП) за поддържане на провизиите, предназначени за покриване на финансовите задължения, произтичащи от бюджетни гаранции и програми за финансова помощ в обхвата на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г., както и предшестващи задължения. Поради това, считано от януари 2021 г., гаранционният фонд в рамките на ЕФСИ представлява отделна част в рамките на ОФП.

4.1. Механизъм за обезпечаване на гаранционния фонд

Гаранционният фонд се финансира чрез:

- вноски от общия бюджет на Съюза; бюджетът, разпределен за обезпечаването на гаранционния фонд, е в размер на 8,425 милиона евро;
- приходи и други плащания, получени от Съюза в съответствие със Споразумението за ЕФСИ, както и приходи и плащания от финансови инструменти по Механизма за свързване на Европа[10] и Европейския фонд за енергетика, изменение на климата и инфраструктура 2020 г. — фонд „Marguerite“[11];
- постъпления (лихви) по ресурси на гаранционния фонд, инвестирани на финансовите пазари;
- събрани суми от проекти, по които е било отправено искане за изпълнение по гаранцията на ЕС.

Общото обезпечаване на гаранционния фонд, като отделна част в рамките на ОФП от януари 2021 г., се реализира постепенно до 2022 г.

4.2. Годишни и кумулативни потоци

Бюджетните задължения и плащанията за обезпечаване на гаранционния фонд са представени в таблица 2.

Таблица 2 — Обезпечаване на гаранционния фонд

(в милиони евро)	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Поети задължения	1,350.0	2,110.2	2,680.3	2,069.3	357.3	301.0
Плащания	0	1,018.0	2,489.6	2,013.9	1,166.2	1,248.9

[9] Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).
[10] Регламент (ЕС) № 1316/2013.
[11] Регламент (ЕО) № 680/2007.

Периодът на задължения по ЕФСИ за вноски в бюджета на ЕС приключи на 31 декември 2020 г. Задължения от целеви приходи могат да бъдат поемани до 2022 г. според наличността. Към 31 декември 2020 г. за обезпечаването на гаранционния фонд беше заделена кумулативната сума от приблизително 8,868 милиона евро, от които 8,425 милиона евро от общия бюджет на ЕС и 443 милиона евро от целеви приходи.

За плащанията от бюджета на ЕС за гаранционния фонд са определени срокове до 2022 г. Плащания от целеви приходи обаче могат да бъдат извършвани до 2023 г. Обща сума в приблизителен размер от 7,937 милиона евро беше реално внесена в гаранционния фонд, като от нея 7,513 милиона евро бяха получени от общия бюджет на ЕС, а 424 милиона евро бяха събрани като целеви приходи.

Към 31 декември 2020 г. от операции по ЕФСИ, управлявани от ЕИБ в рамките на КИИ, са реализирани кумулативни нетни приходи за ЕС в размер на 674 милиона евро, от които 243 милиона евро са свързани с 2020 г.[12].

За операциите в рамките на КМСП ЕС реализира кумулативни нетни разходи в размер на 452 милиона евро, от които 295 милиона евро са свързани с 2020 г.[13].

4.3. Състав и ключови характеристики на портфейла

Инвестиционният портфейл на гаранционния фонд се инвестира в съответствие с управленските принципи, заложени в Решение C(2016) 165 на Комисията от 21 януари 2016 г. за одобряване на насоките за управление на активите на гаранционния фонд на ЕФСИ.

В тези насоки е предвидено, че активите в инвестиционния портфейл трябва да подсигуряват достатъчна ликвидност по отношение на потенциални искания за изпълнение по гаранции, като същевременно целят оптимизиране на нивото на възвращаемост и риск, което е съвместимо с поддържането на висока степен на сигурност и стабилност.

Бяха приети стратегии за управление на инвестициите и на риска, отразяващи инвестиционните цели и перспективите относно пазарните условия. С инвестиционния подход се цели увеличаване на диверсификацията в различни класове активи с фиксиран доход.

Към декември 2020 г. инвестиционният портфейл беше съставен предимно от ценни книжа, емитирани от централни правителства, структури на поддържавно равнище, международни организации и агенции (46,8 % от пазарната стойност), търговски

[12] Данните са съгласно одитирания финансов доклад (график III от Споразумението за ЕФСИ).
[13] Както по-горе.

дружества (20,3 % от пазарната стойност) и обезпечени облигации (17,1 % от пазарната стойност). Около 5,2 % от портфейла бяха инвестирани в ликвидни и високорейтингови (AA/AAA) инвестиции в щатски долари. Експозицията към валутния риск на тези инвестиции беше хеджирана.

Дюрацията на портфейла в края на 2020 г. беше 3,19 години, а средният му кредитен рейтинг е BBB+.

По-голямата част от портфейла е инвестирана в ликвидни ценни книжа, а една съответна част (25 % от общата стойност на портфейла) е с падеж, по-малък от 12 месеца.

Профилът на портфейла от гледна точка на дюрацията, кредитния риск и ликвидността беше калибриран в съответствие с прогнозираните парични потоци, произтичащи от операциите на ЕФСИ, покрити от гаранцията на ЕС (например прогнозни искания за изпълнение по гаранцията, приходи).

Към декември 2020 г. делът на инструментите в портфейла, отговарящи на критериите ESG[14], беше 9,5 %.

4.4. Резултати

Резултатите са изчислени на претеглена като функция на времето основа, за да не бъдат засегнати от размера на портфейла, който се увеличи значително през периода.

След създаването му през април 2016 г. абсолютните резултати на гаранционния фонд са 2,4 % към декември 2020 г. Тази възвръщаемост беше постигната на фона на силно отрицателни лихвени проценти, особено за експозиции, които се възприемат от пазарите като такива „без кредитен риск“ и ликвидни експозиции в Европа. Като пример, в края на 2020 г. доходността на германските 3-годишни облигации беше на равнище -0,77 %.

4.5. Оценка на това доколко са подходящи целевият размер и равнището на гаранционния фонд

Първоначално целевият размер на гаранционния фонд беше определен на 50 % от съвкупните задължения по гаранцията на ЕС. Тази цел беше изчислена преди стартирането на ЕФСИ.

На базата на вътрешната оценка на ЕФСИ, извършена през 2016 г. от Комисията,[15] се стигна до заключението, че обезпечаването на гаранционния фонд може да бъде коригирано. Оценката на риска на различните продукти, подкрепяни чрез гаранцията на

[14] Критерии от екологичен, социален и управленски характер.
[15] SWD(2016) 297.

ЕС, показа, че като цяло бюджетът на Съюза ще бъде адекватно защитен от евентуални искания за изпълнение по гаранцията на ЕС чрез коригиран целеви размер от 35 % за обезпечаване на гаранционния фонд, като се вземат предвид събраните суми, приходите и обратните постъпления от операциите на ЕФСИ.

Европейският парламент и Съветът одобриха предложението на Комисията и целевият размер беше определен на ниво от 35 % от съвкупните задължения по гаранцията на ЕС, считано от влизането в сила на Регламента за ЕФСИ 2.0.

През февруари 2021 г. оценката на риска на различните продукти, подкрепяни чрез гаранцията на ЕС, потвърди, че като цяло бюджетът на Съюза ще бъде адекватно защитен от потенциални искания за изпълнение по гаранцията на ЕС чрез целеви размер от 35 %, като се вземат предвид събраните суми, приходите и обратните постъпления от операциите на ЕИБ.

5. Заключения

В последната независима оценка на прилагането на Регламента за ЕФСИ, на която се основаваше Предложението за регламент на Комисията за създаване на програмата InvestEU,[16] беше заключено, че като цяло гаранцията на ЕС е адекватна и ефективна. По-специално нивата на гаранцията на ЕС и на вноската от ЕИБ бяха с подходящо определен размер, позволил на групата на ЕИБ да мобилизира инвестиции на ниво, съответстващо на очакванията. Корекцията на целевия размер на гаранционния фонд в рамките на ЕФСИ 2.0 доведе до по-ефективно използване на бюджета на ЕС. Освен това въздействието върху другите части на бюджета на ЕС беше ограничено, като това доведе до увеличена ефективност на подкрепата от бюджета на ЕС. Също така цялостният подход за моделиране на целевия размер на ЕФСИ изглежда е подходящ и съответства на практиките в сектора.

До края на 2020 г. по линия на ЕФСИ бяха задействани 545,3 милиарда евро кумулативни инвестиции във всички държави, като така беше надвишена целта от 500 милиарда евро, като същевременно беше ограничено въздействието на COVID-19 върху икономиката на Европа.

През 2021 г. Комисията ще започне последваща оценка на ЕФСИ, която се очаква да бъде предадена на Европейския парламент и на Съвета до края на 2022 г.

[16] SWD(2018) 314 final.